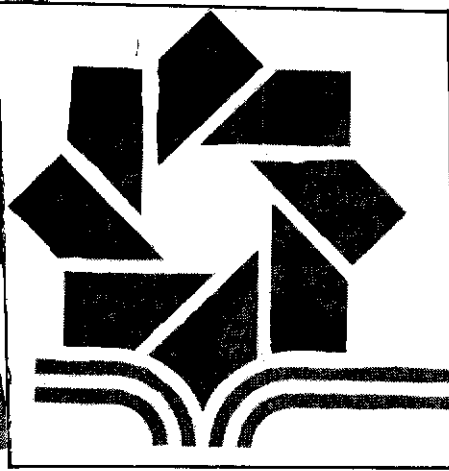

نخستین نمایشگاه عکاسی مطبوعاتی ایران

از آن، وجود جلسات بحث و گفتگو بین عکاسان و مسئولان می‌تواند راهگشای حل مسایل و مشکلات خبرنگاران عکاس و نیز زمینه‌ای برای پایه‌گذاری تشکل مستقل آنها باشد. عکاسان خبری در روزهای انقلاب پیوندی بین خود و مردم ایجاد کردند و به قول یک عکاس: «اگر آن روزها لازم بود، مردم حتی ما را قلمدوش می‌کردند تا بتوانیم عکسهای بهتری بگیریم». در آن روزها عکاسان آماتور و حرفه‌ای برای ثبت واقعه‌های انقلاب عکسهای بسیار می‌گرفتند که برخی در تاریخ انقلاب و تاریخ عکاسی ایران ماندگار است.

در حوادث و رویدادهای پس از پیروزی انقلاب نیز عکاسان خبری با توجه به حساسیت رویدادها و ایصال آنکه ایران کانون خیر بود، توانستند پایه پای رویدادها پیش روند و حداقل از آنها عقب نمانند. در مقطع جنگ عکاسان خبری ایران بهترین و قویترین تصویرگران جنگ در مطبوعات داخلی و خارجی بودند.

در جریانهای طبیعی مثل زلزله، سیل و... نیز عکاسان، تصویرگر درد، مظلومیت، فریاد و دادخواهی آسیب‌دیدگان بودند. زلزله دردناک شمال و شمال غرب کشور از جمله حوادثی بود که شرکت فعالانه عکاس در آن و انعکاس دردهای زلزله‌زدگان و تأثیر عکسهایشان در جلب همدردی عمومی داخلی و خارجی چشمگیر بود. به همین دلیل اختصاص اولین نمایشگاه عکسهای مطبوعاتی ایران به عکسهای زلزله، برای تأکید بر این همدردی بسیار بجا و مناسب بود.

اطلاعاتی از نمایشگاه ایران

برگزار کنندگان نمایشگاه (دستاندر کاران مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها در معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و

تصویری دردناک که شکوه و عظمت عاطفه را به مرگ پیوند زده است؛ بدنها در زیر آوار گم است، اما دستی بر پیکری دیگر حلقه شده و انگار می‌خواهد او را از چشم مرگ پنهان کند. کودکی در پس زمینهای از آوار به تو خیره است و گویی در بین ویرانه‌ها نوید زندگی می‌دهد. شیون و فریاد است که از کادر عکسها بیرون می‌زند و به گوش تو می‌رسد؛ شیون مادری که سه کودکش را «گفن کرده» پیش رو دارد، فریاد زنی که «گم کرده» را از بین آوارها صدا می‌زند. دستهایی پیکر عزیزان را با آب زلال تقدس می‌بخشد. اینجا تصویر «حیرانی» بر دیوار است و صدای ضجه و شیون در کادر عکسها محصور...

اولین نمایشگاه عکاسی مطبوعاتی - ویژه زلزله - از دوازدهم تا هفدهم اسفند ماه در بخشهای «مسابقه»، «جنبی»، «عکاسی مطبوعاتی جهان»، «نمایشگاه کتاب»، «معرفی عکاس» و نیز با برگزاری جلسات بحث آزاد بین عکاسان مطبوعات و مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نشست عکاسان با مسئولان و دست‌اندرکاران مطبوعات در موزه هنرهای معاصر بر پا بود.

عکاسی خبری و مطبوعاتی ایران با توجه به رشد چشمگیرش در محدوده سالهای انقلاب و بعد از آن، نیازمند توجهی جدی به عنوان یک مقوله و هنر مستقل بوده که متأسفانه تا به امروز چنین امری تحقق نپذیرفته و عکاسی خبری همیشه در حاشیه مسایل دیگر قرار گرفته است. در همین راستاست که برگزاری اولین نمایشگاه مطبوعاتی ایران اهمیت خاصی می‌یابد و مهمتر

از آن، وجود جلسات بحث و گفتگو بین عکاسان و مسئولان می‌تواند راهگشای حل مسایل و مشکلات خبرنگاران عکاس و نیز زمینه‌ای برای پایه‌گذاری تشکل مستقل آنها باشد. عکاسان خبری در روزهای انقلاب پیوندی بین خود و مردم ایجاد کردند و به قول یک عکاس: «اگر آن روزها لازم بود، مردم حتی ما را قلمدوش می‌کردند تا بتوانیم عکسهای بهتری بگیریم». در آن روزها عکاسان آماتور و حرفه‌ای برای ثبت واقعه‌های انقلاب عکسهای بسیار می‌گرفتند که برخی در تاریخ انقلاب و تاریخ عکاسی ایران ماندگار است.

در حوادث و رویدادهای پس از پیروزی انقلاب نیز عکاسان خبری با توجه به حساسیت رویدادها و ایصال آنکه ایران کانون خیر بود، توانستند پایه پای رویدادها پیش روند و حداقل از آنها عقب نمانند. در مقطع جنگ عکاسان خبری ایران بهترین و قویترین تصویرگران جنگ در مطبوعات داخلی و خارجی بودند.

در جریانهای طبیعی مثل زلزله، سیل و... نیز عکاسان، تصویرگر درد، مظلومیت، فریاد و دادخواهی آسیب‌دیدگان بودند. زلزله دردناک شمال و شمال غرب کشور از جمله حوادثی بود که شرکت فعالانه عکاس در آن و انعکاس دردهای زلزله‌زدگان و تأثیر عکسهایشان در جلب همدردی عمومی داخلی و خارجی چشمگیر بود. به همین دلیل اختصاص اولین نمایشگاه عکسهای مطبوعاتی ایران به عکسهای زلزله، برای تأکید بر این همدردی بسیار بجا و مناسب بود.

اطلاعاتی از نمایشگاه ایران
برگزار کنندگان نمایشگاه (دستاندر کاران مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها در معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و

دیگر قسمتهای این نمایشگاه بود.

در مراسم اختتامیه که با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و تنی چند از مسئولان برگزار شد، حمیدرضا نجفزاده، قدیر چین جو (عکاسان روزنامه کیهان) و جاسم غضبان پور (عکاس ستاد تبلیغات جنگ) به عنوان نفرات اول تا سوم انتخاب شدند و به هریک از آنان لوح سیمین مسابقه، فیلم عکاسی و دیپلم افتخار اهدا شد.

همچنین محمداسلامی راد، حسن چپسی، افشین شاهرودی، محمد مهدی رحیمیان، مسعود زنده روح کرمانی، محمد فرنود و محمد رضا مقیمی به عنوان عکاسان برگزیده نمایشگاه انتخاب شدند.

هیأت انتخاب عکسهای مسابقه نمایشگاه بهمن جلالی، نصرالله کسریان و محمد مسیحی بودند و هیأت داوران را علاوه بر سه نفر اعضای هیأت انتخاب، سیف‌الله صمدیان، محمود کلاری، دکتر محسنیان راد و فرزاد هاشمی تشکیل می‌دادند.

نظرات عکاسان

نظرات عکاسان و بازدیدکنندگان از نمایشگاه، حاوی این نکات بود:

● برگزاری اولین نمایشگاه عکاسی مطبوعاتی ایران کاری بسیار مثبت و ارزنده است.

● برای نمایشگاه بعدی که قرار است سال دیگر انجام شود، از هم اکنون باید محورهای نمایشگاه، هیأت داوران و دیگر عناصر لازم مشخص باشد.

● فراخوانی برای شرکت در نمایشگاه گسترده‌تر و عمومی‌تر باشد.

● انتخاب عکس برای بخشهای مختلف خیلی درست نبود، به اعتقاد برخی عکسهای شرکت داده شده در بخش مسابقه، ضعیف‌تر از بعضی عکسهای نمایشگاه بود.

● جای بسیاری از عکسهای خوبی که در روزهای زلزله در نشریات مختلف چاپ شده بود، در این نمایشگاه خالی بود. برگزارکنندگان باید دلایل عدم شرکت این عکسها یا عدم انتخاب آنها را پیگیری کنند.

● انتخاب عکس برای بخشهای مختلف و همچنین اختصاص گالریها به عکاسان خاص حتماً باید مبتنی بر دلایل منطقی از جمله ویژگیهای چشمگیر آثار باشد و این انتخابها قطعاً باید بر ضوابط استوار باشد، نه بر روابط. عکاسان مطبوعاتی در گفتگو با مسئولان

ارشاد

یکی از ویژگیهای اولین نمایشگاه عکاسی مطبوعاتی در ایران، برگزاری جلسه بحث و گفتگو با مسئولان و دست‌اندرکاران معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بود. این جلسه که شاید به این شکل عام برای اولین بار تشکیل می‌شد، قبل از هر چیز نشان داد که هم مسئولان و هم عکاسان برای شرکت در این نوع جلسات که نیاز به تحمل نظرات مخالف و قدرت انتقادپذیری بالا

دارد، آمادگی ندارند و باید جلسات متعددی تشکیل شود تا به تدریج هر دو طرف این توانایی را بیابند که از چنین جلساتی نتیجه مثبت بگیرند. مشکلات تلبیغ شده عکاسان مطبوعاتی که هرگز راهی برای طرح آنها نداشته‌اند، در این جلسه چون عقده‌های سر باز کرد. از طرف دیگر مسئولان که برای اولین بار در چنین جلساتی شرکت می‌کردند، نوک حمله بخشی از انتقادهای را متوجه خود عکاسان کردند. اما آنچه که مهم بود حضور طرفین در این جلسه و تلاش برای طرح و پاسخگویی مسایل بود.

عکاسان همگی بر ایجاد تشکل مستقل تأکید داشتند و معتقد بودند که با توجه به برخوردهای نادرست انتظامی با عکاسان، وجود مشکلات عدیده منفی، ناآگاهی بسیاری از دست‌اندرکاران در رابطه با عکس و عکاسی، آنها باید جایی داشته باشند که بتوانند مسایل خود را مطرح و برای آن چاره‌جویی کنند.

عکاسان بر مسئله آموزش اشاره کردند و ضرورت تشکیل کلاسهای بازآموزی و تازه کردن اطلاعات و نیز کلاسهایی که معلومات جنبی کار عکاسی را آموزش دهد، مورد تأکید قرار دادند.

فارغ‌التحصیلان و دانشجویان رشته عکاسی به تعطیل این رشته در دانشگاه تهران اشاره کردند و از بی‌برنامگی دست‌اندرکاران این رشته، کمبود استادان آگاه، نبود مواد تئوریک درسی، عدم تأمین شغلی برای فارغ‌التحصیلان و سرگردانی دانشجویها سخن گفتند.

عده‌ای دیگر از عکاسان، دلیل عدم فعالیت خود را چنین مطرح کردند که تمام نکاتیوهای آنها در فایل‌های فلزی زدانی است و آنها اگر بخواهند حتی از یک «فریم» عکسهای خود استفاده کنند، باید منتظر اجازه رؤسای خود باشند و با اجازه آنهاست که می‌توانند در نمایشگاهی شرکت کنند.

عده‌ای به باند سازی و خط‌بازیها در برخی نمایشگاهها اشاره کردند و معتقد بودند همیشه عده‌ای معدود در این نمایشگاهها مطرحند و جایی برای دیگران نمی‌ماند. ضعف داوری در بعضی از نمایشگاهها از جمله مسایلی بود که عکاسان بر آن تأکید داشتند.

برخی از شرکت‌کنندگان عکاس دلیل موفقیت عکاسان خارجی را امکان یافتن تجربه و تخصص، دیدن دوره‌های دانشگاهی، اجازه شرکت در وقایع مهم دنیا و بهره‌برداری از بهترین امکاناتی دانستند که در اختیار خبرنگاران و عکاسان خارجی است. آنها به جایگاه ویژه خبرنگار و عکاس در جوامع دیگر اشاره کردند و عکاسی نیز مثال زد که عکاس ایرانی برای اینکه عکاسی کند، کاپشنش را فروخته‌است تا با پول آن بتواند در منطقه‌ای عکس بگیرد و نیز از عکاسی گفت که هشت سال عکاس جنگ بوده، و حالا برای اینکه بتواند زندگی‌اش را تأمین کند، کپی کار می‌کند.

عکاسان گفتند که مسئولان هیچ‌گونه امکانی برای سفر، مطالعه، تحقیق در اختیار آنها نمی‌گذارند و حتی اگر آنها با امکانات خودشان در مسابقات بین‌المللی اول شوند، چون پول ندارند، سفیران جایزه آنها را می‌گیرند و به ایران می‌فرستند.

عکاسی، مشکل را در مصرف پایین عکس در نشریات داخل کشور دانست. او معتقد بود که اولین دلیل رشد یک عکاس، مصرف عکس است که به او امکان و تمایل ادامه کار را می‌دهد. او مطرح کرد که ارشاد می‌تواند با بالا بردن آگاهیهای دست‌اندرکاران مطبوعات راجع به عکس، آنها را به استفاده درست‌تر و بیشتر از عکس تشویق کند.

عکاسی دیگر از بی‌اعتباری کارتهای حرفه‌ای گفت و اینکه کارت عکاس به دردی نمی‌خورد، چون هر مرکزی برای برنامه خود کارت ویژه صادر می‌کند.

عکاسانی که برای آژانسهای خارجی کار می‌کنند، از مشکلات کنترل عکسها، عدم صدور به موقع مجوز عکاسی برای بعضی وقایع و برخوردهای بعضاً نادرست گفتند و مطرح کردند که باید چارچوب مشخصی برای کار آنها مدون شود تا آنها نیز بتوانند با حفظ شخصیت حرفه‌ای و انسانی خویش، همپای عکاسان داخلی در انعکاس مسایل کشور مؤثر باشند.

عکاسان مطبوعاتی همچنین با اشاره به یکی از ابتدا بهترین حقوق عکاسان، مطرح کردند که در مطبوعات، به جز موارد استثنایی اسم عکاس در کنار عکسش نوشته نمی‌شود. عده‌ای دیگر معتقد بودند که بسیاری از دست‌اندرکاران و مسئولان هیچ شناختی نسبت به عکس، جایگاه عکاسی و کاربردهای متفاوت آن ندارند و این خود مشکلات را بیشتر می‌کند.

و اما مسئولان....

مسئولان نیز گفتنیهای بسیار داشتند. اگرچه عدم حضور یکی از مسئولان باعث شد که عده‌ای از عکاسان معترض شوند که حتی ارشاد هم اهمیت لازم را به این نوع جلسات نمی‌دهد، اما شرکت دوتن از مسئولان توانست پاسخگویی برخی مسایل باشد.

مسئولان شرکت‌کننده در جلسه در مورد عکاسان آژانسهای خارجی مطرح کردند که با توجه به بعضی حساسیتها، معتقد به نوعی کنترل در عکسها و فیلمها هستند.

یکی از آنان مطرح کرد که بخشی از مشکلات موجود عکاسان حرفه‌ای، به این مسئله مربوط است که آنان ارزش لازم را برای کارهای خودشان قابل نیستند. کم مطالعه می‌کنند، تحصیلات کمی دارند، تحقیقات وسیع برای کارهای خود انجام نمی‌دهند، به تشکل خودشان اهمیت نداده و داریم در پی طرد یکدیگرند، برای ایجاد اتحادیه تلاش نمی‌کنند حتی در پی آن نیستند که باهم آژانسی تشکیل دهند.

مسئولان طرح کردند که به ایجاد تشکل معتقدند و برپایی چنین جلساتی را برای پیروزی چنین تشکلهای ضروری می‌دانند. آنها از تشکیل کلاسهای آموزشی برای خبرنگاران داخلی سخن به میان آوردند و اظهار امیدواری کردند که این کلاسها در سطح وسیعتری تشکیل شود.

مسئولان شرکت کننده، در جمع‌بندی خود مطرح کردند که قصد ندارند همه چیز را دولتی

کنند. و حتی اگر آنها بخواهند که مثلاً همه عکاسان در چارچوب دولتی کار کنند، عکاسان نباید بپذیرند، چرا که اگر همه امکانات از طرف ارشاد در اختیار متقاضیان قرار گیرد، انتظارش نیز به طور متناوب بالا خواهد رفت.

آنها گفتند که می‌خواهند امکان تجمع عکاسان را فراهم کنند، تا شاید این تجمعها بتواند حلال بعضی مشکلات باشد. آنان اشاره کردند که با تشکیل معاونت مطبوعاتی یک سال و نیم گذشته حرکت‌های مثبتی انجام گرفته که امید است این فعالیتها بیشتر شود.

مسئولان مطبوعاتی غایب

جلسه گفت و شنود عکاسان مطبوعاتی بامسئولان مطبوعاتی بعد از ظهر روز چهارشنبه ۱۵ اسفند ماه ۶۹ برگزار شد. از مسئولان و دست‌اندرکاران شش روزنامه صبح و عصر ایرار، رسالت، جمهوری اسلامی، کار و کارگر، کیهان و اطلاعات که برای شرکت در این جلسه دعوت شده بود، تنها دو تن از دست‌اندرکاران اطلاعات و یک تن از مسئولان کار و کارگر به این دعوت پاسخ مثبت داده بودند و این نکته‌ای بود که یکی از عکاسان مطبوعاتی در آغاز جلسه به آن اشاره کرد و گله عکاسان را از عدم حضور مسئولان مطبوعاتی ابراز کرد. در ابتدای جلسه محسن آرمین سرپرست مرکز مطالعات و

تحقیقات رسانهها اعلام کرد که قصد از تشکیل چنین جلساتی صرفاً بررسی مسایل و مشکلات حرفه عکاسی مطبوعاتی در ایران و چگونگی کاربرد عکس در مطبوعات است. او اظهار امیدواری کرد که وجود معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد در دو سال اخیر بتواند حجم این مشکلات را کاهش دهد.

وی با اشاره به مشکلات مربوط به مسایل تخصصی و حرفه‌ای گفت این مشکلات را می‌توان با آموزش علمی از بین برد، اما بخش عمده‌ای از مشکلات به ریشه‌های فرهنگی برمی‌گردد. به لحاظ فرهنگی ما نمی‌توانیم چنین مفاهیمی را جا بیندازیم، مگر با تشکیل سمینار، برگزاری نمایشگاه و برپایی جمعهای مطبوعاتی. از این راه است که ما می‌توانیم مشکلات را به بحث بگذاریم و به راه‌های مناسب دست پیدا کنیم. پس از سخنان سرپرست مرکز مطالعات و تحقیقات رسانهها، بحث و گفتگو بین سه تن از دست‌اندرکاران مطبوعات با عکاسان حرفه‌ای آغاز شد. تشکیل چنین جلساتی را علی‌رغم

وجود سوء تفاهمهای فراوان بین طرفین- باید به فال نیک گرفت و امیدوار بود با پیگیری چنین جلساتی، حداقل بخشی از مشکلات مشخص شود. در این جلسه عکاسان گفتند:

● باید جایگاه عکس و عکاسی در جامعه روشن باشد. باید معلوم شود وقتی که یک مأمور

غیر مسئول به خبرنگار و عکاس توهین می‌کند و جلوی کارش را می‌گیرد، به چه کسی می‌توان مراجعه کرد. عکاسان نیاز به یک نظام صنفی دارند.

● ما در یک سیستم اداری حل می‌شویم، ابتکار و خلاقیت ما در این سیستم اداری از بین می‌رود پاهایمان درزنجیر است. ما هیچ نقشی در انتخاب و چاپ عکسهایمان نداریم. ما همیشه تابعی از خبرنگار معرفی می‌شویم. عکسهایی که می‌گیریم، در فایل‌های فلزی محسور می‌شود. حتی حرمت انسانی ما در محیط کار ندیده گرفته می‌شود و هنوز به ما به چشم «فتو» نگاه می‌کنند.

● مسئولان شناخت درستی از عکس ندارند. سواد عکاسی آنها بسیار اندک است. به همین دلیل از عکس کم و یابد استفاده می‌کنند. مردم ما از نوشته‌های بدون سند تصویری خسته شده‌اند.

● یکی از نتایج چنین جلساتی باید این باشد که عملاً از عکس بیشتر استفاده شود. با حذف مطالب زاید کوتاه کردن سفرنامهها، برخورد تکنیکی باخبر و گزارش و استفاده از شیوه‌های علمی تنظیم و خلاصه کردن مطالب، تفکیک مطالب از یکدیگر و اینکه کجا عکس موفقتر از مطلب است؟ کجا باید این دو در کنار یکدیگر قرار گیرند و... می‌توان فضا و امکان بیشتری برای استفاده از عکس ایجاد کرد.

● می‌توان یک مجله خبری تصویری به وجود آورد.

● حفظ نکاتی و چاپ درست آنها، و حق «کپی رایت» از جمله مسایلی است که باید به آن توجه شود. باید به یادداشت که خالق اثر تا آخر عمر صاحب اثر است.

مسئولان و دست‌اندرکاران عکاسی گفتند که

به قدرت یک عکس واقفند و می‌دانند که گاهی یک عکس از صد تیر خبری جذابتر است.

یکی از مسئولان طرح کرد که لازمه عکس خبری گذشتن از مرحله خون و آتش است و در این موارد نشریه به عکس گل و بلبل نیاز ندارد. دیگری گفت: عکاسی که به دنبال خلاقیت است، می‌تواند جدا از ساعت پایان کار اداری برای پیشبرد هنرش عکاسی کند و خلاقیت خویش را نشان دهد.

مسئولان همچنین بر این نکته تأکید کردند که یکی از دلایل کمبود عکس در نشریات، کمبود کاغذ است و وقتی به دلیل کمبود کاغذ صفحات نشریات کم می‌شود. طبیعتاً عکس و مطلب و طرح هم کمتر استفاده می‌شود.

شرکت کنندگان مسئول روزنامهها عنوان کردند که مسئولان روزنامهها هیچ گونه نقشی در مسایل حراستی ندارند و تاحد امکان از پرسنل خود دفاع می‌کنند، در ضمن اینکه مسایل مأموران انتظامی را نیز ندیده نمی‌گیرند.

با تمام سوء تفاهمهایی که در طول جلسه پیش آمد، مسئولان شرکت کننده آمادگی خود را برای همکاریهای بیشتر با عکاسان مطبوعاتی اعلام کردند. اما آنچه مسلم است، به جز حسن نیت، ضمانتهای اجرایی نیز برای توافقهایی حاصل شده در چنین جلساتی ضروری است و باید به این امید بود که جلسات آینده بتواند علاوه بر طرح مسایل، گره‌گشای بخشی از مشکلات خبرنگاران عکاس نیز باشد.

عکاسی خبری و حرکتی تازه

عدم تبیین جایگاه و منزلت حرفه‌های مرتبط با مطبوعات نظیر عکاسی مطبوعاتی از جمله مشکلات مطبوعات کشور است. نقش خبرنگار عکاس مطبوعاتی و کاربرد عکس در مطبوعات برای جامعه و مسئولان ما و حتی دست‌اندرکاران مطبوعات آن گونه که باید، شناخته شده نیست. و این در حالی است که امروزه عکس حرف آخر را در مطبوعات معتبر جهان می‌زند.

مفاهیمی را که مقالات طولانی و شماره‌های مختلف یک نشریه قادر به القای آن در اذهان جامعه نیست، گاه یک عکس خوب که با استادی تهیه شده است، به راحتی به اذهان منتقل می‌کند. برعکس اثری را که یک عکس خوب می‌تواند در ذهن و روان جامعه برجای گذارد، مقالات متعدد به سختی قادر به محو آن هستند.

درست است که فقدان و یا ضعف تخصص و آموزش حرفه‌ای از عوامل این گونه نارساییهاست، اما نباید از نظر دور داشت که عوامل فرهنگی نقشی کمتر از عوامل دیگر در بروز این کاستیها ندارند.

عکاسی خبری و مطبوعاتی علی‌رغم اینکه با مردم رابطه و تماسی فراگیر و شامل دارد و شاید تأثیرش بر اذهان کمتر از سایر مقولات

نیاشد، تاکنون مورد توجه و عنایت لازم قرار نگرفته است.

بر اساس چنین دیدگاهی مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها وابسته به معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بنا به مسئولیت و وظیفه خود و در کنار برنامه‌های پژوهشی و تحقیقاتی خویش که ریشه‌یابی مشکلات رسانه‌ها از جمله مطبوعات را هدف خود قرار داده است، به فکر برگزاری فعالیتی مشابه جشنواره‌های فیلم و تئاتر در زمینه عکاسی مطبوعاتی افتاد.

حادثه غمانگیز شمال و شمال غرب کشور که تلاش عظیم وارزشمند عکاسان مطبوعاتی خوب ما را در پی داشت، مناسبتی برای متحقق ساختن این ایده بود. چرا که این عکسهای استادانه و تحسین برانگیز عکاسان ما بود که توانست ابعاد عظیم خرابی و ویرانی ناشی از زلزله را به جامعه بنمایاند. این تصاویر، در مطبوعات جهان انعکاسی گسترده داشت و در برانگیختن حس همدردی جهانیان نقشی عمیق ایفا کرد.

اعلام برگزاری نمایشگاه و مسابقه عکاسی مطبوعاتی ویژه زلزله، در اولین قدم با استقبال عکاسان مطبوعاتی مواجه شد، هر چند به دلیل بدیع بودن چنین حرکتی برخی نیز بادیده شک و ابهام بدان نگرستند.

حدود ۸۸ عکاس، ۶۸۶ عکس به دفتر نمایشگاه فرستادند که از میان آنها ۶۹ عکس از ۲۷ عکاس به بخش مسابقه و نمایشگاه راه یافت. برخی از عکاسان مطبوعاتی که انتظار شرکتشان در نمایشگاه می‌رفت، به علل مختلف از جمله سفر و یا حوادثی نظیر بحران خلیج فارس، یا امکان شرکت در نمایشگاه را نیافتند و یا موفق به ارائه عکسهای خوب خود با رعایت ضوابط نمایشگاه نشدند.

بخشهای جنبی نمایشگاه از جمله مروری بر سی سال عکاسی خبری ایران، گزیده عکسهای مطبوعاتی جهان، کتابشناسی عکس و عکاسی، گفت و شنود مسئولان معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به خوبی برگزار شد.

از جمله بخشهای جنبی دیگر نمایشگاه، معرفی سه تن از عکاسان مطبوعاتی ایران بود که در ثبت وقایع دفاع مقدس و پوشش خبری رویدادهای سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی نقش فعال داشتند، که متأسفانه به دلیل عدم دسترسی به عکاسان مورد نظر، این بخش انجام نشد.

بخش دیگر، جلسه گفت و شنود مطبوعات کشور با عکاسان مطبوعاتی و خبری پیرامون مشکلات کاربرد و نقش عکس در مطبوعات بود که به دلیل عدم اقبال مسئولان مطبوعات به طور ناقص برگزار شد. بهر حال این کم توجهی از سوی مسئولان مطبوعات نسبت به عکس و عکاسی مطبوعاتی، خود از مشکلات و معضلاتی است که نمایشگاه به منظور رفع آنها برگزار شده است.

آنچه که به اندازه خود نمایشگاه زیبا جلوه کرد، همکاری صمیمانه و صادقانه واحد عکاسی شبکه اول صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و واحد عکاسی سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران و موزه هنرهای معاصر با مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها بود. این همکاری به دلیل همدلی و صمیمیت مسئولان این مراکز، فراتر از ضوابط دست و پاگیر اداری در بهترین شکل عملی گشت.

آقای اسماعیل عباسی با فراهم آوردن کتابشناسی عکس و عکاسی برغانی نمایشگاه افزودند. دست‌اندرکاران، استادان و متخصصان عکاسی خبری و مطبوعاتی کشور در قالب هیأت انتخاب هیأت داوران با صمیمیت و فروتنی تمام ما را یاری دادند.

و بدین گونه، اولین نمایشگاه مطبوعاتی کشور پا گرفت و با توفیقی در حد انتظار کار خود را به پایان برد.

بیانیه هیأت داوران نمایشگاه عکاسی

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

با درود به روح بلند رهبر کبیر انقلاب اسلامی و ارواح طیبه شهدا و با سلام به شما مسئولان محترم و عزیزان حاضر در این مراسم، هیأت داوران نخستین نمایشگاه عکاسی مطبوعاتی کشور مقدماً ادای توضیحات مختصری را در مورد شیوه داور، ارزیابی و ملاکهای گزینش تصاویر برتر ضروری می‌دانند.

۱- انتخاب و داوری بر اساس عکسهای صورت پذیرفته که به دفتر نمایشگاه ارسال شده است. بنابراین چنانچه عکاسانی عکسهای برتر در اختیار داشته‌اند، اما به دلایلی نتوانستند آنها را در نمایشگاه شرکت دهند، هیأت داوران امیدوار است که این دسته از عکاسان برای شرکت در نمایشگاههای بعدی نظم و آمادگی قبلی بیشتری از خود نشان دهند.

۲- گزینش عکسهای برنده صرفاً به اعتبار ارزش عکسها بوده است و نه نام عکاس یا سوابق کاری او.

۳- با وجود آنکه در میان شرکت کنندگان در نمایشگاه عکاسانی بودند که مجموعه کار آنان در خور توجه بود، مع هذا داوران به اعتبار شرایط اعلام شده برای شرکت در نمایشگاه، ناگزیر خود را به گزینش تک عکسهای برتر محدود کردند، نه بهترین مجموعه‌ها.

۴- چنان که از عنوان نمایشگاه برمی‌آید، برندگان نمایشگاه به طور مشخص آن دسته از عکاسانی هستند که نتوانستند موفقترین عکسها را از حادثه زلزله بگیرند و در موعد مقرر برای نمایشگاه ارسال دارند، بنابراین حق کسب چنین عنوانی برای عکاسان دیگری که عکسهای برجسته در موضوعهایی دیگر گرفته‌اند، محفوظ باقی می‌ماند.

۵- ملاک اصلی گزینش عکسهای برنده

نمایشگاه، رویکرد انسانی عکاس به موضوع، ظرفیت پیام‌رسانی عکس، حضور به موقع عکاس در صحنه، نشان دادن عمق و دامنه فاجعه، توان عکس برای برانگیختن احساس همدردی نسبت به زلزله‌زدگان و تجارب و دیدگاههای متنوع اعضای هیأت داوران برای تشخیص ارزشهای تصویری عکس بر اساس اکثریت آرا بوده است. ۶- علاوه بر انتخاب سه عکس برتر، هیأت داوران عکسهای دیگری را شایسته تحسین و توجه می‌دانند. لذا مقام «عکاس برگزیده» را برای ارائه کنندگان آن در نظر گرفت.

اسامی عکاسان برگزیده اولین نمایشگاه عکاسی مطبوعاتی ویژه زلزله به ترتیب حروف الفبا:

۱- دیپلم افتخار برای آقای محمد اسلامی راد عکاس برگزیده، به دلیل ارائه عکس ممتاز از حادثه زلزله

۲- دیپلم افتخار برای آقای حسن چپی عکاس برگزیده به دلیل ارائه عکس ممتاز از حادثه زلزله

۳- دیپلم افتخار برای آقای محمد مهدی رحیمیان عکاس برگزیده، به دلیل ارائه عکس ممتاز از حادثه زلزله

۴- دیپلم افتخار برای آقای مسعود زنده روح کرمانی عکاس برگزیده، به دلیل ارائه عکس ممتاز از حادثه زلزله

۵- دیپلم افتخار برای آقای افشین شاهرودی عکاس برگزیده به دلیل ارائه عکس ممتاز از حادثه زلزله

۶- دیپلم افتخار برای آقای محمد فرنود عکاس برگزیده به دلیل ارائه عکس ممتاز از حادثه زلزله

۷- دیپلم افتخار برای آقای حمید رضامقیمی عکاس برگزیده، به دلیل ارائه عکس ممتاز از حادثه زلزله

به هریک از عکاسان ممتاز علاوه بر دیپلم افتخار، ۲۰ حلقه فیلم اهدا می‌شود.

اسامی برندگان اولین نمایشگاه عکاسی مطبوعاتی ایران:

۱- لوح سیمین، دیپلم افتخار و جایزه نخست نمایشگاه به آقای حمیدرضا نجف‌زاده.

«جایزه نخست عبارت است از: یکمصد و سی حلقه فیلم رنگی و اسلاید»

۲- لوح سیمین، دیپلم افتخار و جایزه دوم نمایشگاه به آقای قدیر چین جو.

«جایزه دوم عبارت است از یک صد حلقه فیلم رنگی و اسلاید»

۳- لوح سیمین، دیپلم افتخار و جایزه سوم نمایشگاه به آقای جاسم غضبان پور.

«جایزه سوم عبارت است از هفتاد حلقه فیلم رنگی و اسلاید»

هیأت داوران نخستین نمایشگاه عکاسی مطبوعاتی کشور